

ELIZA VERNEEMT VAN DESUNAMI-
TISCHE DE DOOD VAN HAREN ZONE.

II KONING. IV: 18-28.

Doe nu het kind groot werd, geschiedde 't op eenen dag, dat het uitging tot zynen vader, tot de majers. Ende het zeide tot zynen vader, Myn hoeft, myn hoeft: hy dan zeide tot eenen jongen, Draagt hem tot zyne moeder. Ende hy droeg hem, ende bragt hem tot zyne moeder. Ende hy zat op hare knyen tot aan den middag toe, doe sterf hy. Ende zy ging op, ende leide hem op het bedde van den man Gods: daar na sloot zy voor hem toe, ende ging uit. Ende zy riep om haren man, ende zeide, Zend my dog eenen van de jongens, ende eene van de ezalinnen; dat ik tot den man Gods lope, ende wederkome. Ende hy zeide, Waarom gaat gy heden tot hem? 't en is gene nieuwe Mane, nogte Sabbath, ende zy zeide; 't Zal wel zyn. Doe zadelde zy de ezalinne, ende zeide tot haren jongen; Dryft, ende gaat voort: en houd my niet op voort te ryden, 't en zy dan dat ik het u zegge. Alzo toog zy henen, ende quam tot den man Gods, tot den berg Carmel. Ende het geschiedde als de man Gods haar van tegen over zag, dat hy tot Gehazi zynen jongen zeide: Ziet, daar is de Sunamitische. Nu loopt dog haar te gemoete, ende zegt tot haar; Is 't wel met u? is 't wel met urwen man? is 't wel met uw kint? ende zy zeide, 't Is wel. Doe zy nu tot den man Gods op den berg quam, vatteze zyne voeten; maar Gehazi trad toe, om haar af te stoten, dog de man Gods zeide, Laatze geworden, want hare ziele is in haar bitterlyk bedroeft, ende de HEERE heeft 't voor my verborgen, ende my niet kond gedaan. Ende zy zeide, Heb ik enen zone van mynen heere begeert? zeide ik niet, En bedriegt my niet?

INLEIDING. **D**E mensch van een vrouwe geboren is kort van dagen en zat van onruste: hy komt voort als een bloeme, en word afgesneeden. Nog doet Gy uwe oogen over zulk eenen open: zo luid de taal van Job. kap. 14: 1-3.

Niets is 'er gemeener by gewyde en ongewyde Schryveren, dan den mensch te vergelyken by een *Bloeme*; het schoonste, dat de aarde uit haren zwarten schoot voortbrengt: dewyl de mensch uit de aarde voortgekomen, vooral in zyne jeugd, tierig bloeid; als het schoonste van alle Gods schepselen op aarde en het glansfigt pronkjuweel van alle zyne werken.

Schultens
h. 1. Maar hoe heerlyk deze glans ook zyn moge, die is dog kortstondig; want hy word haast *afgesneeden*, door de seise des doods afgemaait; of gelyk andere het vatten, hy *verflenst*; gelyk een bloem van de brandende zonne gestoken, verdort, wanneer hare sappn worden uitgehaalt en in zomer-droogten verandert. En dit komt best over een met de soortgelyke uitdrukkingen: Psalm. 103: 15, 16. *De dagen des menschen zyn als het gras: gelyk een bloem des velts also bloeid hy, als de wind daar over gegaan is, zo is zy niet meer:* en Jes. 40: 6, 8. *Alle vleesch is gras, en alle zyne goedertierenheid als een bloem des velts. Het gras verdort, de bloem valt af. Maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.*

Hebbenwe lust, om deze uitsprake, die de gansche werelt toestemt, op een nadrukkelyke wyze bevestigt te zien, wendenwe ons tot de tegenwoordige geschiedenis in den t'zamenhang.

t'ZAMEN-
HANG.

Laatst zagenwe hoe de **HEERE** aan de onvrugtbare Sunamitische een zoon der belofte gaf, naar het woord van Eliza. Nu zullenwe vernemen, hoe hy tierig als een bloem opgroeit: maar ook haast als een bloem verflenst, op zyn hoofd gestoken door een heftigen zonnebrand, tot geweldige ontroering van de moeder. En nochtans zal de **HEERE** zyne oogen over zulk eenen open-

opendoen, en het woord door Eliza gesproken doen bestaan: gelyk het vervolg leert.

In dit gedeelte der H. Geschiedenisse komt ons voor VERDEE-

I. Het affterven van den jongen: vers. 18-21. LING.

II. Het gedrag en de toevlugt van de treurige moeder tot Eliza: vers. 22-28.

De H. Geschiedenis vervolgt aldus; vers 18. *Doe nu* VERKLA-
het kind groot wierd, geschiedde het op een dag, dat het RING VAN
uitging tot zynen vader tot de majers. Dewyl het kind het I. DEEL.

aan de moeder door een zonderlinge gunste des hemels gefchonken was, is het ligt te denken, dat zy als een godvrugtige vrouw hem van kinds been af den HEE-
RE geheiligt heeft, en alles aangewend, om zyn beste naar ziele en lichchaam te bevorderen. Invoegen hy onder haar teder oogte *groot wierd* in lichchaam en ziels- Rigt. 13:24.
hoedanigheden, gelyk van Simson en Samuël en hun- 1 Sam. 2:21.
ner tegenbeeld Jesus zelve aangetekent word. Schoon- Luc. 2: 40,
we nu zyne jaren niet nauwkeurig kunnen bepalen, 52.

mogenwe egter uit het vervolg afneemen, dat hy nu reeds een jongen van enige jaren was, en overzulks in staat, om op een zekeren *dag uit te gaan tot zynen vader, die by de majers* in het veld zig ophield; volgens de gewoonte van die tyden: uit welke omstandigheid het blykt, dat het toen zomer was.

Hier gekomen, *zeide hy tot zynen vader: myn hoofd, myn hoofd!* vers. 19. Dewyl de hitte in den oogst-tyd in Syrië zeer zwaar viel, was die niet alleen zeer ge-
vaarlyk voor de jongere maar ook voor de bejaarde; Gen. 31:40.
waar van meer dan een voorbeeld aangetekent word. Jon. 4: 8.

Zelve hadde die somtyds dodelyke uitwerkingen, waar van een aanmerkelyk voorval verhaalt word in het apokryfe boek Judith Kap. 8: 2, 3. *welker man stierf in de dagen van den gersten oogst, en wel, omdat de hitte op zyn hoofd quam.* Even zo horenwe ook hier den jongen aan zynen vader klagen: *myn hoofd, myn hoofd!* welke herha-

ling den heftigen pyn in zyn hoofd uitdrukt: even ge-
 Kap. 4: 19. lyk Jeremias uitriep: *O myn ingewand, myn ingewand!*
ik hebbe barens wee, enz.

De Vader voor hem geen raad wetende in het velt,
 beveelt *eenen van de jongens* of knechten: *draag hem tot*
zyne moeder; ziende hier van juist geene gevaarlyke ge-
 volgen te gemoete, en gerust dat het moederlyk hert
 beter voor hem te huis zoude zorgen, dan het op 't
 land in zyn vermogen was.

De knecht, dien last hebbende ontfangen, *droeg hem*
en bragt hem tot zyne moeder vers 20. waar uit men waar-
 schynlyk mag afnemen, dat hy nog niet heel groot
 was, althans wegens overmaat van pyne en verzwak-
 kinge zelve niet gaan konde.

Met welk een herte hem de moeder ontfing, laten-
 we over aan de overdenkinge van alle tedere moederen,
 Jef. 49: 23. die zig ontfermen over hare zoonen. De text zegt:
en hy zat op hare knyen tot aan den middag toe: en niet te-
 genstaande alle hulp en koestering in haren schoot, *stierf*
 Pred. 3: 2. *hy* op den middag: niet by geval, maar agtervolgens
 Job. 14: 5. Gods bepaalden raad, Die alle zyne dagen getelt hadde
 Joh. 11: 4. en langs dien weg zyne heerlykheid wilde openbaren.

Ruimte van stoffe was hier om de zieltreffende droef-
 heid van deze moeder uit te beelden, ziende haren enig-
 geboren zoon op hare knyen den geest geven: 't welk
 Zach. 12: 10. onder de bitterste smerten in de gewyde en ongewyde
 4de boek Schriften word opgetelt. Maar dewyl zy hare droef-
 Efdre Kap. heid opkropt, behoeven wy die niet op te krabben.

9: 45-47. en Egter mogen wy by deze gelegenheid wel denken
 Kap. 10: 1, 2. aan de wisselvalligheid van de dingen dezer aarde; daar
 het aangenaamste zoet meermalen in het bitterste roet
 afgewisselt word, en blydschap en droefheid een ge-

1 Kor. 7: durige mengeling in dit leven hebben: opdatwe leeren
 29-31. alles te bezitten, als niet bezittende; want de gedaante
 Jef. 40: 6, 7. dezer wereld gaat voorby. Vooral, hoe wenschelyk!
 dat

dat alle bloemen in den lande, jongelingen en jonge dogters, dit ernstig ter herte namen, die den dag des doods doorgaans zo verre stellen, zig opfieren met hooftkrooningsen en hairvlegten, en daar henen gaan *Jef. 3:16-24.* met uitgestrekten halze en lonkende met de oogen; gaande en trippelende daar henen als of hare voeten gebonden waren. O! hoe haast kan 'er een tyd komen, eer nog de levenszonne tot den middag geklommen is, datze uitroepen: *myn hoeft, myn hoeft!* en daar op van anderen naar het graf worden *heengedragen.*

Maar latenwe tot de moeder wederkeeren, en hare handeling omtrent den doden jongen beschouwen, die beschreven word vers. 21. *En zy ging op en leide hem op het bedde van den man Gods.* Zy begeeft zig naar de opperkamer in eenzaamheid en legt hem daar neder op het bedde van den man Gods, daar hy gewoon was in het doortrekken rust te nemen, als of zy hem daar in stilte te slapen leide. Waar in men een proeve van haar gelove mag opmerken, die als een dogter van Abraham geloofde in dien God, Die de dode kan levendig maken. *Rom. 4:17.* En dewylze waarschylyk niet onkundig was, welk een wonder Elia aan den zoon van de weduwe te Sarfat hadde verrigt, begint 'er enige hope in haar te ryzen, dat mogelyk Eliza, zyn navolger, ook raad zal weeten te schaffen, daar alle andere raad uit hadde.

Dit alleene hebbende verrigt *sloot zy voor hem de deure toe en ging uit* de bovenkamer: zonder dat iemand van het huisgezin waarschylyk dit affterven van haren zone vernam, maar een ieder dagte, dat hy sliep.

De Redenen waarom zy dit zo geheim hield, schynen te zyn, opdat het gansche huis niet aanstonds met rouwe mogte vervult, de vader niet ontydig bedroeft en zy niet van de voorgenomene reize verhindert worden. Vooral, opdat de afvallige Israëlitzen hier uit

142 ELIZA VERNEEMT DE DOOD VANDEN JONGEN.

gene aanleiding nemen mogten, om dit geschenk van den Profet te beschimpen, en hare aankleeving aan den God Israëls te bespotten met die schampere tale:
 Pf. 3: 3. en 42: 4. *Waar is nu haar God?*

II. DEEL. Hare zaken dus met meer bezadigtheid hebbende bestelt, dan men anders van een bedroefde moeder in zulk een omstandigheid verwagten zoude; onderneemt zy dit treurgeval aan den Profet te klagen, en zig tot hem op de reize te begeeven.

Ten dien einde riep zy om haren man en zeide; zend my dog eenen van de jongens en eene van de ezalinnen, dat ik tot den Man Gods lope en wederkome. vers. 22. Zy zend met der haast een bode naar het velt en opent haar voornemen aan haren man, datze een kort bezoek wilde geven aan den Profet en met den eersten wederkomen om de zaken te huis te bezorgen; verzoekende een knecht met een ezalinne, naar de gewoonte van die tyden, om dezen togt te kunnen doen. Waar in zy een nieuw bewys geeft van hare onderdanigheid aan haren man: en deze hare zedigheid en onderwerping in zulk een ontroerende omstandigheid verdienen hare opmerking.

De man, 't zy zelve t'huis gekomen, 't zy liever, gelyk het ons uit de omstandigheden toefchynt, haren bode met een knecht en ezalinne weder zedende; zeide, of laat haar zeggen: *waarom gaat gy heden tot hem? 't is geene nieuwe Maan nog Sabbath.* vers. 23.

Dewyl aan de godvrugtige in Israël de weg naar Jerusaleem niet openstond, was voor hen het gereedste, om op het Feest der nieuwe Mane, op de Sabbathen Num. 10: 10. en 28: 11-15. of andere Feestdagen zig naar de Profeten te begeeven, om hunne onderwyzingen en vermaningen in te nemen: en het fchynt dat deze godvrugtige vrouwe meermalen die gewoonte hadde, om een uitstap naar Kol. 2: 16. Karmel te doen, niet verre van Sunem af gelegen: daar
 Eliza

Eliza toen ter tyd was , als opper bestierder van de zoonen der Profeeten. *

Uit dezen grond vraagt haar man, waarom zy juist nu beluif was naar den Profeet te gaan, daar het geen maandelykse nog weekelykse feestdag was: juist niet met een oogwit om haar de reize te beletten, maar mogelyk uit enige bekommeringe, of 'er ict quaads te huis gebeurt ware, waar toe zy haastige hulp van den Profeet nodig hadde.

Zy van voornemen hare reize te bevorderen en alle bekommering aan haren man willende beneemen; zegt, of laat hem zeggen: *het zal wel zyn.* Zo hebben het de Onze in den text vertaalt, maar in de kanttekeningen merken zy aan, dat in het Hebreeuws eenvoudig staat: *Vrede:* waar onder men van ouds allerlei zegen en heil begreep, zo in de welkomst als in het afscheid: in welken laatsten zin wy het hier lieft zouden nemen in den mond van deze vrouwe; die dit woord zonder enig byvoegfel aan haren man laat brengen, opdat die het in een goeden zin mogte aanvullen en dus de eigene oorzaak van haar vertrek voor hem verborgen blyven. Kort om, dit schynt een afwendend antwoord; waar van mogelyk haar geheimzin was: *hy is in vrede benengegaan.*

Jef. 57: 2.

Het schynt, dat haar man in dit bericht beruift: waar op zy dan zig haast tot de reize: *Doe zadelde zy de ezelinne en zeide tot haren jongen: dryf en ga voort en houd my niet op voort te ryden, tenzy dan dat ik het u zegge.* vers 24. Hoe men het vertale, het komt dog alles hier op uit, dat de knecht zig haasten moet en niet stil

* *Seb. Schmidt* meent in zyne Aantekeningen over deze plaatse, dat zy gewoon waren op zulke feestdagen de Profeeten te gaste te nodigen, en dewyl het nu geen feest was, uit dien grond de bekommerlyke vrage van den man zy voortgekomen. Maar dit komt my niet waarschynlyk voor om meer dan eene rede.

ftil staan buiten hare orde, want haar nood leed geen uitftel.

Alzo toog zy henen en quam tot den man Gods, tot den berg Karmel vers. 25. waarfchynlyk door verfchillende hertstogten van droefheid, vreeze, gelove, hope, verlangen, en diergelyke wakker voortgedreeven.

Goed is het voor haar, dat Eliza door een verborgene fchikkinge van Gods Voorzienigheid daar tegenwoordig is: die haar wel haaft in het ooge krygt en door zynen knegt naar den toefant van haar en haar huisgezin vernemen laat. vers. 25, 26. *En het gefchiedde, als de man Gods haar van tegen over zag; dat hy tot Gehazi zynen jongen zeide: Ziet daar is de Sunamitische: nu loop dog haar te gemoete en zeg tot haar: is 't wel met u? is 't wel met uwen man? is 't wel met uw kind? eigentlyk, is het vrede?* In welke handelwyze de Profeet ten dele zyne verwondering en bekommering over haar ontdekt, of haar iet quaads bejegend ware, dewylze zo haaftig en ontydig buiten hare gewoonte tot hem quam: ten dele het belang dat hy nam in de welvaart van deze weldadige vrouwe, dewyl hy zo nauwkeurig verneemt naar den welftant van haar zelve, haren man en kind, hare dierbaarste panden op aarde. Waar over P. Martyr opmerkt, dat het Profeetis ampt geene burgerlyke beleeftheid uitsluit: 't geen tegen allerlei foorten van Quakers kan dienen.

De vrouwe, niet van zins hier over met Gehazi in onderhandeling te treden, wend die vrage weder af door het zelve woord; *vrede*, of gelyk de Onze het hier vertalen: *'t is wel*. Hoe zy dit verftaan hebbe, latenwe in 't midden.

Het was haar eigentlyk te doen, om den man Gods zelve te fpreken: want *doe zy nu tot den man Gods op den berg quam, vatte zy zyne voeten.* vers. 27. Dewyl zy door het opklimmen vermoeit of het herte door droefheid

heid overftelpt was, zwygt hare tonge, maar zy spreekt met hare gebaerden, vattende zyne voeten. Voorheen stond zy in de deure, met fchaamagtige ootmoedigheid bekleed, maar de nood maakt haar nu ftouter: want zy *vatte zyne voeten*: niet alleen om hare eerbiedigheid en beroertheid te vertonen, maar vooral om hier door aan te wyzen, dat zy iets van hem te begeeren hadde, en hem niet zoude laten gaan, voor dat hy haar hadde gezegent: gelyk men besluiten kan uit vers. 30. Zo greepen, by een andere gelegenheid, de vrouwen Jesus Matt. 28:9. voeten, na zyne opftanding, en aanbaden hem. Och! dat wy ook Jakobs kinderen mogten zyn en het leeren in allerlei worstelingen met den Engel des verbonds ons Vorftelyk te gedragen! wy zouden Hem overmogen met weenen en smeeken.

Hof. 12: 5.

Maar zo begreep het *Gehazi* niet, welke hier op *toetrad, om haar af te ftoten*: 't zy dat hy dagte, dat zulks met de waardigheid van een *grote vrouwe* niet overeenquam: 't zy liever, opdat zy aan zynen Meeftter door zulk een onbefcheidene handeling niet moejelyk zoude vallen. Hoedanig een onnodige zorg ook de discipels voor Jesus hadden, wanneer men kinderkens tot Hem Marc. 10: 13. bragte, dat Hy die aanraaken zoude.

vers. 8.

Maar gelyk Jesus dat gedrag van zyne discipelen kwalik nam: zo spreekt ook Eliza tot zynen knegt: *laat haar geworden, want hare ziele is in haar bitterlyk be-droeft*. Hy keurt dien handel van zynen knegt geheel af; dewyl hy merkte, dat de ziele van deze vrouwe vol van *bitterheid*, dat is beroertheid en dodelyke droefheid, was; in welk een zin dit woord meermalen voorkomt: willende overzulks dat hy haar zal laten begaan; overmits men den bedrukten geen nieuwen druk heeft aan te doen, nog al te nauw te letten op de gebaerden van de ongetroofte, die door een onweder voortgedreeven worden.

Marc. 10: 13.

Kanttek.

Te minder moeste zy afgeftooten worden, omdat de juiste rede van hare droefheid den Profheet onbekent was, naar zyne eigene tale: *en de HEERE heeft het voor my verborgen en my niet bekend gemaakt.* Zo fchaamt zig Eliza niet, rond uit te belyden, dat de HEERE dit gansche ftuk voor hem verborgen hadde, fchoon dit anders zulk een nauwe betrekking fcheen te hebben op zyn Profheetis-ampt. Waar uit men afneemen kan, dat de Profheetifche Geest niet altoos werkzaam was in die
 Kap. 3: 15. heilige mannen, maar dat zy zyne byzondere toenaderingen telkens nodig hadden.

Waar in derhalven een nadrukkelyke beproeving was zo van 't gelove van den Profheet als van de Sunamitifche: voor beide nodig, om ootmoedigheid te leeren en alleen van den HEERE af te hangen, Die alles fchoon maakt op zynen tyd: teffens was hier in een heimelyke verfchoning voor den Profheet, dat hy deze bedrukte niet eerder was te hulpe gekomen.

Hier op word haar de mond geopend: de geest van haren buik benauwde haar; zy moet fpreken opdatze voor zig lugt kryge: *en zy zeide, hebbe ik een zoon van mynen heere begeert? zeide ik niet, bedrieg my niet? & s. 28.*
 Job. 32: 18-20.

Wanneer zy van een zone fpreekt, toont zy haast, wat haar deerde, namentlyk het verlies van haren eniggeborenen: 't welk zy niet alleen ingewikkelt aan den Profheet bekent maakt, maar ook een heimelyk verwyf of verzoek 'er byvoegt: dat als een dubbelde klemrede kan worden aangemerkt, om haar te hulpe te komen. De eerfte is: *hebbe ik een zoon van mynen heere begeert?* hebt gy niet van zelve my dit gefchenk aangeboden? maar wat baat een gefchenk, dat men met de eene hand geeft, en met de andere neemt? De tweede, *zeide ik niet? bedrieg my niet,* en paaj my niet met ydele beloften: als of myn gemoed my voorfpelde, dat het op zyn beste maar een kortftondige gave zoude zyn, waar van my nu het gemis

gemis duizendmaal smertelyker valt, dan wanneer ik nooit een zoon ontfangen hadde. Men kan hier mede vergelyken de tale van Rebekka. Gen. 25: 22. ziet daar de Kantt.

Waarlyk in deze tale van de Sunamitische is zulk een mengeling van allerlei togten, van eerbied, droefheid, verwyf, aanzoek van hulpe, enz. dat het moejelyk valt hier van een volkomen begrip of uitlegging te geven, ten zy men in dezelve omftandigheden gefelt diergelyke gemoeds-beweeingen ondervond: ten minften men kan niet lochenen, dat zy enigermate de trouwe van den Profeet verdagt houd, en hem heimelyk befchuldigt, haar van zelve zulk een gefchenk te hebben bezorgt, welks verlies haar vry hardervalt, dan de eerfte bezitting lieffelyk.

En zo kan men deze taal niet vry pleiten van eenige hardigheden; welke men ten deele heeft toetefchryven aan de onftuimigheid van haar gemoed, na een lange verkropping van hare fmerte nu uitberftende; ten deele aan hare drift om den Profeet langs dezen weg in hare belangens in te wikkelen en tot hulpe op te wekken; dien zy nog *haren heere* noemt; ten bewyze, dat haar gelove niet geheel was uitgebluft, en dat zy hare betrekking op hem niet gansch wil verlochenen.

Alwaarom ook Eliza dit met ftilzwygen beantwoord; als weetende, dat men op woorden van kranke of bitterlyk bedroefde menfchen niet te fchrander moet viten; maar die met lydzaamheid dragen, vooral in hen, daar waarheid in het binnenfte gevonden word: hebbende dit mogelyk van zynen meester Elia vernomen en geleerd; welke ook een diergelyke onftuimige taal van de weduwe te Sarfat, op het verlies van haren zone, met ftilzwygen afwendde. 1 Kon. 17: 18.

En dit kan een nuttig voorbeeld aan alle de Profeeten uitleveren, die niet alleen de *quade*, maar ook een hard woord van de *goede* moeten verdragen kunnen; en niet 2 Tim. 2: 24, 25.

148 ELIZA VERNEEMT DE DOOD VAN DEN JONGEN.

te nauwkeurig vallen op de uitdrukkingen van ontroerde en bitterlyk bedroefde menschen; maar die liever met stilzwygen voorby gaan; en als mededogende heelmeefters naar middelen ter geneezing uitzien; om gebrokene van herten in hare smerten te verbinden.

Pf. 147: 3.

Dit zal ook hier Eliza ondernemen: maar het zal zo gemakkelyk niet gaan, als hy zig mogelyk verbeeldde; gelyk het vervolg aanwyft: daarwe een nieuwe doorlugtige proeve van zyn Profectis-ampt ontdekken zullen.

TOEPAS-
SING.

Zo zagenwe, in den t'zamenhang met de vorige stoffe, hoe God niet alleen den drogen boom bloejenden

Ezech. 17: 24.

maakt, maar ook den groenen boom doet verdrogen. En dit laatste is de hoofd-waarheid, welke wy uit deze geschiednisse hebben te leeren, te bevestigen en op het gemoed aan te dringen: wel een bekende, dog allergewigtigste waarheid; dat *'er een tyd is om geboren te worden en een tyd om te steroven*. Een leere ten allen tyden ingestampt, om den mensch onder indruk te brengen. De HEERE roept het ook ons toe: *gy zyt stof*

Gen. 3: 19.

en zult tot stof wederkeeren: de mensch van een vrouwe ge-

Job. 14: 1.

boren is kort van dagen: wat man leeft 'er, die den dood niet

Pf. 89: 49.

zien zal? daar het alle menschen gezet is eenmaal te ster-

en Pf. 90.

ven, en daarna het oordeel. Heb. 9: 27. En dat zonder

Luc. 16.

onderscheid van vrome en onvrome, van ryke en arme, van oude en jonge, die ligtelyk als een bloeme des velts

Jac. 4: 14.

verflensen, aan een damp gelyk, die voor een weinig tyds gezien word, en daarna verdwynt. Dat hebben, onder vele andere, de weduwen van Sarfat en Naïm, dat heeft deze ryke vrouwe van Sunem ondervonden: want niet tegenstaande haar zoon een geschenk van God was, een kind der belofte, en reeds groot geworden; niet tegenstaande alle hare koefteringen op hare knyen en in haren schoot; *hy stierf*.

En gewis, dit zal ook onzer aller lot zyn, en mogelyk eer wy het denken, zal van ons worden gezegt, *hy stierf*.

stierf. Dat leert de dagelykfe bevinding door zo vele roepende stemmen: dit getuigen de dode, die wy meermalen onder onze voeten hebben.

Och! wat was het een wenschelyke zake, dat het van ons allen met indruk wierde geloofd en wy met dezen jongen mogten heenen gaan *in vrede!*

Maar helaas! de grote menigte gelooft het niet, althans niet met een betamelyken indruk, dat de dood haar zal afweiden. Immers gy niet 1. Die zo in de aarde leeft, als of die uw eeuwigdurend deel ware, en als of gy met de dood een verbond en met de helle een voorzigtig verdrag gemaakt haddet. 2. Of die de opkomende gedagten des doods gedurig afwend, om niet melankolyk te worden nog in het plegen van uwen vleeschelyken lust, vermaak en ruste te worden gestremt: staande in den zelve grond met dien Keizer in het Oosten, welke op den voorstel van zyne dwaze gemalinne, om niet in zyne vleeschelyke wellusten te worden gestoort, een paleis liet bouwen en van binnen met lampen verlichten, dewyl geene zon nog maan daar inschynen moeste, op dat de verwisselingen van dag en nacht hen niet aan hun einde deeden denken.* 3. Of die 'er maar ter loops aan denkt, en gene zorge draagt, dat het gewigte van dood en eeuwigheid, daar op volgende, op de ziele weege. 4. Ook gy niet, die den vindens-tyd zo schandelyk laat heenen glippen, en al-

T 3 toos

* Deze geschiedenis word omstandig verhaalt van *L. le Comte* in de Beschryv. van China. p. m. 126-128. en schoon ik voor de waarheid hier van niet instaan wil, verstrekt zy egter een aardige prente van een wellustigen mensche, die gaarn alle gedagten des doods wil diverteeren. Ondertusschen is het jammer, dat men dikmaal niet veel staat durft maken op het verhaal van dien Jesuïet, die gene gelegenheid laat voorbygaan, om byzonderheden in die beschryvinge in te mengen, welk ten voordeele van den Roomsen godsdienst en tot luister van de Missionarissen verzonnen schynen.

toos uitstel zoekt: de een wil zig ter dood bereiden, als hy wat meer tyd heeft en minder omflag in de dingen der wereld: een ander, als hy eerst zyn zat heeft van de wereld en de begeerlykheden des vleefches volbragt: een ander, als hy oud geworden is en geen vermaak meer in dit leven vind: een ander, als hy op zyn krankbedde komt.

Dog alle zynze zo reukeloos niet: vele begrypen ligtelyk, hoe vol van loffigheid alle zodanige overleggingen zyn; en hoe dwaas het zy, zulks op een ziekbedde te laten aankomen, dat menig eenen niet gegunt word, of ten minsten met zo vele verbyfteringen van zinnen of dodelyke pynen vergezelt gaat, dat 'er nauwlyks iet anders voor hem overblyft, dan met den jongeling uit te roepen: *myn hoofd, myn hoofd!* of, *myn ingewand, myn ingewand!* En derhalven zy denken meermaals aan hun sterven; zy zoeken zig op hunne wyze meer of min te bereiden, en dan hopenze met dien jongen te zullen gaan in vrede: ja nemen wel eens de taal van Simeon

Jer. 4: 19. *te roepen: myn hoofd, myn hoofd!* of, *myn ingewand, myn ingewand!* En derhalven zy denken meermaals aan hun sterven; zy zoeken zig op hunne wyze meer of min te bereiden, en dan hopenze met dien jongen te zullen gaan in vrede: ja nemen wel eens de taal van Simeon

Luc. 2: 29. over: *nu laat Gy, HEERE, uwen dienstknecht gaan in vrede.*

Maar zoude juist deze verwagting in alle wel gegrond zyn? Latenwe het kortelyk bezien met toespeeling op deze geschiedenisse. Die met grond hopen in vrede te zullen heen gaan:

1. Zyn kinderen der belofte, behorende tot het zaad van Abraham, naar Gods grote barmhertigheid wedergeboren uit Water en Geest door het woord der waarheid, en tot nieuwe schepsels in Christus gevormt, gelyk in de vorige stoffe is opgemerkt.

2. Die met den verloren zone tot zig zelve komende, zyn opgestaan en tot den Vader gegaan met ootmoedige belydenisse: of in navolginge van de Moeder te Sunem, in zulk een dodelyk gevaar zig haasten om uit haar eigen huis en stad te vlugten tot den waren Eliza, J. Christus, en door alle belemmeringen doorbree-

breekende tot Hem komen, zyne voeten aanvatten en met hare traanen nat maaken uit een bitterlyk bedroefde Luc. 7: 38. ziele voortgevoeit.

3. Die het bevinden, hoe vele foorten van Gehazies'er zyn, die hen van den Heere Jesus zoeken af te stooten, inzonderheid de knegtelyke vreeze en het ongehoof: en nogtans hier door zig niet verzetten laten, maar een foorte van aanhoudend geweld op den Heere Jesus doen, en als 't ware aan het pleiten raken, om Job 23: 4,7. Hem als in hunne belangens in te wikkelen: by voorbeeld: „hebbe ik U eerst begeert? hebt Gy niet van uwe zyde my eerst opgezogt en van herte gewillig gemaakt om U te begeeren? en toen ik door ongeloof aan de opregtheid van uwe meeninge in uw getuigenisse en aan de waarheid van uwe beloften twyffelde, hebt Gy my niet bemoedigt, om het te wagen op dat woord? *die tot My komt, zal Ik geensins uitwerpen.* En Joh. 6: 37. daarom ik houde U vast by dat woord, en ik zal U niet laten gaan, voor dat Gy my zegent. „

4. Met een woord, het zyn de zulke, die door 't gelove geregtvaardigt hier reeds vrede met God hebben in Jesus Christus, want aan de zodanige word het Jef. 57: 1,2. ingaan in vrede toegezegd.

Wat denktge nu? Zytge nog van deze zaken ontbloomt: denkt dan niet, dat het met u *wel* is of zyn zal; verbeelt u niet datge in vrede zult heenen gaan: neen; vreeze en beeving zal u mogelyk aangrypen, wanneer uwe sterfuur naderd en het u onder het ooge zal komen; hoe schandelyk uw zondendienst is, en hoe vreesfelyk het is te vallen in de handen van den levenden God.

Of gaatge in uwe vleeschelyke zorgeloosheid heenen; zeggende; *het is Vrede, en zonder gevaar*: dan is uw 1 Theff. 5: 3. staat nog zo veel te gevaarlyker; vermits gy naar uwe hardigheid en onbekeerlyk herte u zelven toorn vergaardert als een schat, in den dag des toorns en der openbaringe Rom. 2: 5.

152 ELIZA VERNEEMT DE DOOD VANDEN JONGEN.

baringe van Gods regtvaardig oordeel. Riep deze jongen uit, toen de hitte hem op het hoofd viel: *myn hoofd, myn hoofd!* O! wat zult gy, onbekeerde mensch, niet huilen met weenende oogen en knersfende tanden, wanneer de brand van Gods toorne en de vloek der Wet op uwen kop zal nedervallen en God met vlammend
² Theff. 1: 8, 9. vuur zal wrake doen over de gene die Hem niet kennen en het Evangeli ongehoorzaam zyn.

Hoe vind gy u onder dit woord gestelt? Blyftge gerust en zorgeloos, dan slaapt gy nog in 't opperste van de mast, dan zytge die boomen gelyk, welke niet eens schudden, wanneer de naaste boomen worden uitgemaakt. O! de byl ligt ook aan den wortel van uwen boom, haast komt die stem: *Kap af!* dan valtge in het eeuwige vuur en uw einde is tot verbranding.

Maar wordge ontroert in uw binnenste: Och! datge
Luc. 19: 42. dan ook nog in dezen uwen dag erkendet, wat tot uwe
Jef. 55: 6. vrede dient, den HEERE zogtet in vindens-tyd en u haasten mogtet om uit uwe geboorte-stad te vlugten naar het *Heil des HEEREN!*

Inzonderheid hebbe ik nog een woord te spreken tot de leerlingen van den Meerderen dan Eliza: konde het zyn tot uwe opwekking en troost!

Zienwe op ons zelve: och! hoe nodig hebbenwe het, door des HEEREN woord en zo vele voorbeelden te worden opgewekt, om te leeren sterven; daar de gedagten en voorbereiding ter dood zo menigmaal als uit het ooge en herte geraken. En daarom, Geliefde,

Oefend dog veel het historis gelove omtrent deze waarheid, met den aankleeve daar van: 't is niet genoeg zulks als een bekende waarheid te onderstellen; dat zet de ziele gene kragt by: maar men heeft dit, met een herte tot zig zelve ingekeert, aantenemen, als een verzegelde waarheid; *ik ga sterven*, volgens den weg van alle vleesch.

Ziet

Ziet uwe rekening nauwkeurig na, hoe het tuffen God en u fta, welke de gronden van uwe hope zyn, hoe gy gelooft, geleest en gewandelt hebt, en wat gy van de beloften Gods hebt ondervonden: om naar bevinding van zaken yverig en werkzaam te worden.

1. Wordge twyffelmoedig, of gy vrede met God hebt: speurt de oorzaken van die twyffelmoedigheid na, verootmoedigt u voor den HEERE, en haaft u, om tot den Heere Jesus te komen, die onze Vrede is.

Zoekt het ongelove u weg te ftooten, leerd 'er tegen aan te worftelen, Jesus voeten aan te grypen, met uwe traanen te doornatten, en Hem niet te laten gaan, Hof. 12: 5. voor dat Hy u zegene.

Schynt Hy zig wat vreemd te houden, leert dan in den gelove op den HEERE te wagten en Hem te verbeiden; Die wel eens zyn aangezigt voor het huis van Jakob verbergt, en wagt om hen genadig te zyn; opdatze leeren op Hem te wagten, en niet eer opftaan voor dat Hy zelve tot hunne zielen van vrede spreekt. Dat is Hem zonderling aangenaam, dat men hope en stille zy op het heil des HEEREN; en in allerlei be-roeringen zyne ziele dus aanfpreeke: *Wat buigt gy u neder, o myne ziele, en wat zyt gy onrustig in my? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Hy is de menigvuldige verloffing myns aangezichts en myn God.* Jef. 8: 17. Jef. 30: 18. Owen dod. der zonde Kap. 13. Tren. 3:26. Pfalm. 42: 6, 12.

2. Vindge vrede met Godt; looft den HEERE met uwe ganfche ziele en vergeet geene van zyne weldaaden; Die alle uwe ongerechtigheid vergeeft, Die alle uwe krankheid geneest: enz. Tragt die vrede Gods nauwkeurig te bewaren door een ootmoedigen wandel des geloofs; wakende, biddende, en werkende, terwyl het dag is, eer daar een nagt komt, waar in niemand werken kan: om te komen tot de eenigheid des geloofs, en der kenniffe des Zoons Gods, tot een volkomen man, tot de mate der grootte der volheid Christi. Eph. 4: 13.

Pred. 9: 10. Ja haaftet u, om uw werk af te doen: om zonden te doden en u te oefenen in alle godzaligheid: op datge met Simeon moogt zeggen; als de ure daar is: *Nu laat Gy, HEERE, uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord: want myne oogen hebben Uwe Zaligheid gezien.*

Luc. 2: 29, 30.

Tragtge dus uwe eigene zaken klaar te maken; ontfangt dan nog dit onderwys; hoe gy u te gedragen hebt omtrent de zulke, waar op gy een tedere betrekking hebt.

1 Kor. 7: 29-31.

1. Dewyl de tyd kort is, broeders, leert uwe wyven en kinderen te hebben, als niet hebbende; en al het aangename van dezen tyd te bezitten, als niet bezittende: want de gedaante dezer wereld gaat voorby.

Hand. 2: 39.

2. Zo nogtans datge uwe kinderen, als het dierbaarste geschenk van den hemel aanmerkt, als deelgenooten van Gods beloften, die opvoedet in de vermaningen en vreeze des HEEREN: opdat, door zynen zegen, onze zoonen in Sion geboren, mogen zyn als planten, welke groot geworden zyn in hare jeugd: onze dogters als hoeksteen, uitgehouwen naar de gelykenis van een paleis, en dus vroeg tot een zalige dood mogen worden voorbereid.

Pf. 144: 12.

3. Worden uwe liefste panden door de dood van u weggerukt, en hebtge hope datze in vrede ontslapen zyn; gedraagt u dan onderwerpelyk en bezadigd, als Christenen, opdatge niet bedroeft zyt; als andere, die gene hope hebben. Want indienwe geloven, dat Jesus gestorven is, en opgestaan, also zal ook God die gene die in Jesus ontslapen zyn, wederbrengen met Hem. *

1 Theff. 4: 13, 14.

Dit

* Het diend hier ter plaatse, te melden, welk een troost de godvrugtige Heer M. Henry uit deze geschiedenis trok, by het afterven van een jonge dogter. Zo luid zyne aantekening. „Des morgens hadde ik het kind in myne armen, bereidende my plegtelyk, om het aan God op te dragen en myn hert naar zynen

Dit zy tot uwe Trooft; zo vele gy den tegenbeeldigen Eliza onaffcheidelyk aankleeft. 1. Uwe nooden zyn voor den Heere Jesus niet verborgen: Hy kend u in alle uwe benauwtheden: Hy heeft uw omzwerven geteld, en legt uwe traanen in zyne flessen. 2. Niemand zal u van Hem kunnen afstoeten, nog scheiden van zyne liefde. 3. Zytge meermalen ongetrooft, als door een onweder voortgedreven: Hy verlaat u slegs een kleinen ogenblik, verbergende zyn aangezigt in een kleinen toorne: maar met eeuwige goedertierenheid zal Hy zig over u ontfermen. Want zo vele als 'er naar dézen regel zullen wandelen, over dezelve zal zyn vrede en barmhertigheid, en over het Israël Gods. Ja gy zult eens ingaan in vrede en rusten op uwe slaapsteden. Daar zal de hitte en zonne u niet steeken: want uw Ontfermer zal u leiden, en God zal alle traanen van uwe oogen afwiffchen. Amen.

Pf. 56: 9.
Rom. 8: 35.
Jef. 54: 6-13.
Gal. 6: 16.
Jef. 57: 2.
Jef. 49: 10.
Op. 7: 17.
en 14: 13.

V 2

ELI-

zynen wille te buigen. Ter zelve tyd schein 'er enige hope van leven: -- maar zo haast ik ingekomen was, stierf het kind in 's Moeders armen zonder enige worsteling met de dood. -- Myne vrouw is bitterlyk bedroeft - God versterke haar! ik zal myn best doen haar te troosten --. Ik ben zeer verquikt met de woorden van 2 Koning. 4: 26. *Is het wel met u? is 't wel met uwen man? is 't wel met uw kind? En zy zeide: het is wel.* Hoewel ik van zulk een waarde spruite moete scheiden, hebbe ik egter gene rede, om anders te spreken; dan dat het wel met ons is, en wel met het kind: want al dat God doet, is wel: enz., Ziet het levens verhaal van *Mattheüs Henry*; beschreeven door *W. Tong*. p. 166, 167.